

Z obsahu tohto čísla:

- **Bilancia uplynulého volebného obdobia/2**
- **Známi rodáci dolianski: páter Augustín Slaninka**
- **Ako sa v našej obci žije seniorom**

Naša materská škola si onedlho pripomenie 50. výročie založenia. V sobotu, 29. novembra, v Kultúrnom dome toto jubileum spoločne oslávime. Prvé deti z našej škôlky, na snímke spolu s riaditeľkou a učiteľkou Etelou Slaninkovou, už dnes majú 55-56 rokov...

Milí Dolančania

Štyri roky mi ubehli rýchlejšie ako voda v našom potoku. Nastal čas rekapitulácie. Sám seba hodnotiť je nepatričné, ale napriek tomu sa priznávam, že nie všetko sa mi počas starostovania podarilo a že mi vyšli všetky moje plány na 100 percent. Vykonávať funkciu starostu sa dá rozličným spôsobom. Robil som to v najlepšom duchu a viere. Je to práca, ktorá vyžaduje hlavne zodpovednosť, chuť a zároveň nutnosť neustále sa vzdelávať a ísť s dobou. A popritom ctiť a vážiť si si predkov a tých rodákov, ktorých veľkosť a prínos sa zlatom vyvážiť nedá.

Veľa vecí sme spoločne urobili, za čo Vám všetkým patrí veľké ďakujem. Musím povedať, že keď som oslovil ktoréhokoľvek z vás, nikdy sa nestalo, že by niekto odmietol pomôcť. Najlepšie to vystihujú slová „nič za to nechcem, veď to robím aj pre seba.“

Osobitne sa chcem poďakovať všetkým poslancom obecného zastupiteľstva, s ktorými sa mi výborne spolupracovalo, o ktorých názor

som sa vždy mohol oprieť a s ktorými sme spoločne ťahali za jeden povraz.

V našich novinách sme písali o nových projektoch, kultúrnych, spoločenských a športových akciách, ktoré sa nám podarili, ale ešte nikdy sme nenapísali o našich novinách. Vychádzajú už tri a pol roka a dokázali sme ich vydávať bez zaťaženia obecného rozpočtu. Ďakujem všetkým, čo sa podieľajú na ich tvorbe a financovaní.

Hoci som zdedil úver, do nasledujúceho obdobia naša obec vstupuje bez záväzkov. Hoci by sa mestám a obciam mali dorovnávať podielové dane, pre nás to nebude znamenať výrazný skok. Druhá možnosť ako zvýšiť obecné príjmy je zvýšiť miestne dane, ale pokiaľ máme na základný chod obce a primeraný rozvoj, tak sa tejto ceste navyšovania rozpočtu vyhneme. A na väčšie projekty, ktoré sú pre obec potrebné a sú naplánované, bude treba viac ako doteraz hľadať peniaze z eurofondov a grantov.

Prajem nám všetkým, aby sme mali k sebe bližšie, a keď sa aj mož-

no s niekým nemáme radi, tak hlavne nerobme si zle. Niekedy platilo pravidlo že najhoršia je ľudská hlúposť, ale ďaleko horšia je ľudská zloba. A či tu budem stáť ja alebo niekto iný, nech sa drží výroku T. G. Masaryka: „Nebáť sa, nekradnúť, nič nebrať osobne a nikdy sa nevzdávať“.

Ďakujem Vám za prejavenu dôveru, ktorú ste vyjadrili vo voľbách pred štyrmi rokmi a ďakujem vopred všetkým, ktorí účasťou v tomto ročných voľbách prídu vyjadriť svoj názor. A pozývam Vás všetkých v mene obecného zastupiteľstva na spoločnú kapustnicu, ktorú budeme rozdávať na Vianočnej akadémii v Kultúrnom dome v nedeľu, 14. decembra.

Práve držíte v rukách 15. číslo Dol'anských novín – sú posledné v tomto roku. Možno je na koncoročný vinš ešte priskoro, ale prajem Vám, aby ste v zdraví prežili všetky problémy, veľa šťastia, lásky, aby vás ľudia mali radi a hlavne pokoj v srdci.

Jozef Mruškovič
starosta

Bilancia volebného obdobia 2011 - 2014 v Dol'anoch

2

Otvorené skladanie účtov

S blížiacim sa záverom štvorročného volebného obdobia poslancov obecného zastupiteľstva a starostu, a pred nadchádzajúcimi komunálnymi voľbami (15. novembra 2014) prinášame druhú časť hodnotenia a prehľadu všetkého podstatného, čo sa v našej obci v tomto období uskutočnilo v rokoch 2013 a 2014.

Detská olympiáda, šarkaniáda, vianočná akadémia, tvorivé dielne, rozprávkový les a ďalšie - podujatia pre deti sa s pomocou dobrovoľníkov stali samozrejmosťou súčasťou života v Dol'anoch

Rok 2013

Vo všeobecnosti sa dá povedať, že rok 2013 bol v našej obci pokojný, bez väčších problémov. Obecný rozpočet, nastavený už niekoľko rokov na maximálne úsporný režim, sa podarilo dodržať, či dokonca v porovnaní s rokom 2012 znova ešte o čosi viac ušetriť na nákladoch. Pokračovalo riadne splácanie úveru za projekt rekonštrukcie verejných priestranstiev, výstavby ihrísk a chodníkov – obec tento úver vlani po troch rokoch splatila. Za rok 2013 mala naša obec reálne príjmy vo výške 311 248 eur a záverečný účet skončil s prebytkom 26 986,25 eur. Poslanci schválili, aby sa tento prebytok použil na tvorbu rezervného fondu.

V poplatkoch len malé zmeny

Od začiatku roka 2013 došlo v dôsledku prijatých zmien vo Všeobecne záväzných nariadeniach obce

k niekoľkým zmenám v poplatkoch, napríklad za komerčné využitie Domu kultúry, čo sa však týkalo prevažne cudzích podnikateľov. V poplatkoch za odvoz komunálneho odpadu nedošlo pre rok 2013 k žiadnym zmenám, stále ostávali najnižšie v porovnaní so všetkými okolitými obcami. Podľa novely zákona bola od začiatku roka 2013 každá obec povinná zriadiť vlastné zberné miesto pre biologicky rozložiteľný odpad, ale výnimku mali tie obce, kde aspoň polovica obyvateľov kompostuje doma, čo je aj prípad Dolian.

Hold významnému Dol'ancovi

Pri príležitosti 250. výročia narodenia Juraja Palkoviča sme 24. marca 2013 v Dol'anoch usporiadali dôstojné oslavy spojené s vedeckým seminárom, na ktorom so svojimi zaujímavými príspevkami o živote a diele Palkoviča vystúpili renomovaní odborníci. Spolu s nimi sme si všetci uctili pamiatku tohto velikána slovenskej kultúry a histórie položením vencov pri jeho pamätníku pred kostolom. Súčasťou osláv bola aj výstava dokumentov a vzácných fotografií v obradnej sieni, súvisiacich s pôsobením Juraja Palkoviča.

Premiérový Deň otvorených dverí

V polovici mája 2013 obec po prvý krát zorganizovala tzv. Deň otvorených dverí, podujatie s cieľom pozvať a ukázať návštevníkom našej obce všetky jej pamätihodnosti, históriu i súčasnosť. Otvorené boli všetky kultúrne pamiatky, návštevníci si mohli pozrieť prevádzky tu najších podnikateľov, výstavy fotografií, malieb, ručných prác a na námestí na nich čakal bohatý kultúrny program s výstavkou historických zbraní či automobilov a motocyklov-veteránov. Akcia sa uskutočnila

pod mottom „Dva roky po povodni“ – okrem výstavy fotografií z povodne si návštevníci mohli v kultúrnom dome pozrieť aj zaujímavý filmový dokument o povodni a o tom, ako sa naša obec dokázala vysporiadať s jej následkami. Film odvysielala aj celoplošná spravodajská televízia TA3.

Na cintoríne pribudli polbránky

Na ceste popod cintorín sa objavili kovové uzamykacie bránky v polovičnom profile, ktoré tu boli osadené po tom, čo poslanci obecného zastupiteľstva schválili zámer zamedziť prejazd motorových vozidiel po tejto účelovej miestnej komunikácii. Viacerí obyvatelia si totiž touto cestou skracovali jazdu cez obec, pričom táto cesta nevyhovuje pre prejazd motorovými vozidlami. Jazdou popod cintorín pritom ohrozovali chodcov, deti a rušili obyvateľov okolitých domov. Nehovoriac o tom, že sa tým často narúšal, či úplne zdemoloval plot, oddeľujúci cestu od súkromných pozemkov pod cintorínom.

Dom smútku, cesty, chodníky

Vzhľadom na úspory, ktoré obec dosiahla v hospodárení za prvý polrok 2013, sa pristúpilo k opravám niektorých častí ciest a chodníkov, ktoré spadajú pod správu obce. Obec tak tiež dosiahla, že Regionálna správa ciest pristúpila k oprave časti hlavnej cesty 502 smerom na Dolné Orešany a po reklamácii opravila aj zbrabrané okraje tejto cesty. Súčasne s opravou cesty totiž obec celý chodník popri tejto komunikácii upravila na vlastné náklady. Zároveň obecné zastupiteľstvo odsúhlasilo začiatok, rozsah a dodávateľské zabezpečenie rekonštrukcie Domu smútku.

Doliansky historický chodník

Občianske združenie Spolok pre krajší život v Doľanoch v septembri 2013 dokončilo inštaláciu trojazyčných tabúľ Dolianskeho historického chodníka, ktorý návštevníkom

podáva informácie o národných kultúrnych pamiatkach v obci a o jej ďalších zaujímavých pamätihodnostiach. Chodník vznikol s podporou programu Centra pre filantropiu a spoločnosti Baunit „Tu sa nám páči, tu chceme žiť“ a s príspevím obetavej dobrovoľníckej práce členov i nečlenov spolku.

Začiatok dôležitých zmien

Obecné zastupiteľstvo sa zaoberalo návrhmi na zmeny a doplnenie Územného plánu obce. Od schválenia Územného plánu obce uplynulo šesť rokov a v obci začali vznikáť problémy, ktoré je možné riešiť len zmenami ÚP. Preto obec začala hľadať prostriedky na začatie procesu otvorenia a zmenu ÚP a zároveň sa začali zhromažďovať podnety a návrhy občanov na prípadné zmeny v územnom pláne.

Rozpočet 2014

Jednu z najdôležitejších vecí – obecný rozpočet na rok 2014, schválili poslanci obecného zastupiteľstva na svojom zasadnutí dňa 27. marca. Zo zákona musí byť rozpočet obce vyrovnaný alebo prebytkový, ten náš počíta v tomto roku s príjmami v celkovej výške 308 933 eur, pričom najväčšiu časť – 195 tisíc eur, by mali tvoriť príjmy obce od štátu z podielových daní.

Dopravné značenie

Poslanci OZ schválili osadenie dopravných značiek s vyznačením pešej zóny od veže po plantovisko, obojstranný zákaz vjazdu nákladných vozidiel (okrem obsluhy) do Agátovej ulice (od novej križovatky po výjazd na Častú) a navyše aj zákaz vjazdu pre nákladné vozidlá na vydláždenú plochu na Pažiti, kde v poslednom čase zvykli v čase obeda parkovať kamióny prepravujúce štrk, čo môže dosť vážne poškodiť zámkovú dlažbu. Dopravné riešenie a značenie v uličke zatiaľ odložili s tým, že sa k navrhovaným riešeniam najsôr vyjadria dotknutí obyvatelia.

Voda a zasa voda...

Tento rok sa konečne rozbehli prá-

ce na výstavbe ochranného vodozádržného zariadenia na potoku nad malým kameňolomom, ktorej investíciou je vodohospodársky podnik. Projekt za 80 tisíc eur meškal, pretože investor nemal dohodu s vlastníkom pozemku, ktorým sú Štátne lesy. Tento objekt by mal nad obcou zabrániť naplaveninám a splaveninám, aby postupovali dolu do obce a spôsobovali upchatie hrablíc (hučáku). Čo to môže spôsobiť sme sa opäť presvedčili počas „minipovodne“ 12. septembra, kedy došlo k zaplaveniu ciest a dokonca aj pivníc v škole a niektorých domoch na dolnom konci. Po dokončení objektu by takáto hrozba už mala byť minimálna.

Niečo sa podarilo, niečo pokračuje

Obci sa podarilo získať menšie čiastky z dotácií z BSK a vďaka tomu sa vymenili okná, dvere a strešná krytina na budove materskej školy a okná na celej zadnej časti kultúrneho domu. Pokračovali prípravné práce, to znamená zhromažďovanie podkladov, námetov a pripomienok občanov k aktualizácii Územného plánu, ktoré mohli podávať do 24. mája. Momentálne prebieha zapracovanie pripomienok a schvaľovanie nadriadenými orgánmi a obecným zastupiteľstvom. Celý tento proces by sa mal vzhľadom na rozsah a náročnosť zmien ukončiť v priebehu budúceho roka.

Rast v rámci možností

Zo všetkých obcí mikroregiónu Červený kameň naša obec hospodári s najnižším podielom vlastných prostriedkov prerátané na počet obyvateľov a ako súčasť Bratislavského kraja je vylúčená z čerpania mnohých podporných prostriedkov z eurofondov. Starosta a poslanci obecného zastupiteľstva preto v uplynulom období museli vychádzať z toho, čo (a na čo) máme, čo bolo reálne a pre obec dôležité. Aj vďaka tomu sa podarilo ozdraviť hospodárenie, znížiť náklady a splatiť úvery, takže Doľany sa budú môcť v nasledujúcich štyroch rokoch naďalej vyvíjať k ešte väčšiemu rozvoju.

Slávnosť požehnania obnoveného Domu smútku v Doľanoch

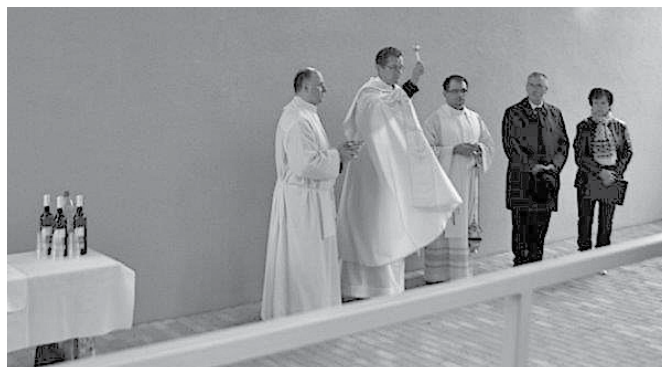
Dňa 25. 10. 2014 sa po náročných stavebných prácach konalo slávnostné požehnanie obnoveného Domu smútku, ktorého renováciu si občania Dolian už dlhšie priali.

Najskôr bola slúžená svätá omša za všetkých dobrodincov, ktorá prispeli na obnovu Domu smútku a to vo farskom kostole sv. Kataríny, ktorú celebroval Vdp. dekan Mgr. Jozef Mišík. Potom sa zhromaždenie veriacich a občanov presunulo k samotnému Domu smútku, kde bol vykonaný slávnostný akt jeho požehnania. Okrem Vdp. dekana sa ho zúčastnil aj Vdp. farár Mgr. Vladimír Banský zo susednej farnosti Častá a Vdp. farár Ján Buček, správca farnosti Doľany.

Po ďakovných príhovoroch Jozefa Mruškoviča, starostu obce Doľany (za obec) a JUDr. Idy Konopovej, PhD., (za farnosť) sa uskutočnil samotný akt slávnostného požehnania interiéru i exteriéru Domu smútku. Na záver bolo pripravené skromné občerstvenie, za ktoré ďakujeme Pekárni Častá a miestnym vinárom.

Využívame túto príležitosť, aby sme aj prostredníctvom Dolianskych novín vyslovili úprimné poďakovanie najskôr Pánu Bohu za jeho pomoc, lebo on ľudí zjednocuje a uschopňuje ich k tomu, aby spolupracovali na dobrých veciach. A jednou z týchto dobrých vecí je aj náš obnovený Dom smútku.

Kytica vďaky a úcty patrí neodmysliteľne všetkým tým veriacim a občanom, ktorí sa akoukoľvek formou – či už materiálne, teda finančne alebo manuálne, ale aj mo-

rálne, slovom modlitby a povzbudenia, zaslúžili svojim darmi, prácou a slovom o zabezpečenie tohto diela, ktorému zákonite patrí atribút krásy a dôstojnosti. Úprimné poďakovanie patrí rovnako aj p. starostovi, ktorý v spolupráci s p. farárom a poslancami OZ tieto práce a aktivity odborne viedol a organizačne zabezpečoval.

V mene všetkých vás si prajem, aby táto pekná stavba a jej okolie boli čo najdlhšie zachované v celej ich kráse a tvorili dôstojnú vstupnú bránu na miesto nášho posledného odpočinku.

Vďaka, Doľančania!

JUDr. Ida Konopová, PhD.
zástupkyňa starostu obce Doľany

Ako a koho budeme voliť 15. 11. 2014

V sobotu, 15. novembra 2014 sa v Doľanoch uskutočnia voľby do orgánov samosprávy, budeme voliť deviatich poslancov obecného zastupiteľstva a starostu obce. Volebná miestnosť v Kultúrnom dome Juraja Fándlyho bude otvorená od 7,00 do 20,00 hod. Voliť sú oprávnení občania s trvalým pobytom v Doľanoch, ktorí najneskôr v deň konania volieb dovŕšia 18 rokov veku.

Na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce zakrúžkuje volič poradové číslo len jedného kandidáta. Na hlasovacom lístku pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva zakrúžkuje volič poradové čísla jednotlivých kandidátov, avšak najviac u toľkých kandidátov, aký počet poslancov má byť vo volebnom obvode zvolený – v prípade našej obce teda 9 poslancov.

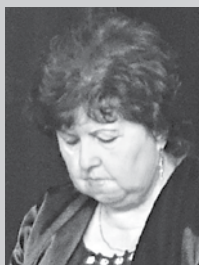
Pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva zaregistrovala Miestna volebná komisia v Doľanoch týchto kandidátov:

1. **Zuzana Banárová**, Mgr., 44 r., živnostníčka, Doľany č. 360, nezávislý kandidát
2. **Ján Demovič**, Mgr., 32 r., štátny zamestnanec, Doľany č. 148, nezávislý kandidát
3. **Ida Konopová**, JUDr., PhD., 61 r., dôchodkyňa, Doľany č. 94, nezávislý kandidát
4. **Roman Mikovič**, Ing., 45 r., súkr. podnikateľ, Doľany č. 480, nezávislý kandidát
5. **Stanislava Oravcová**, Mgr., 44 r., referentka, Doľany č. 165, KDH
6. **Silvester Schmidt**, 43 r., čalúnnik, Doľany č. 171, SMER-SD
7. **Alojz Slaninka**, Mgr., PhD., 30 r., špec. radiačnej ochrany, Doľany 397, nez.kandidát
8. **Peter Vizváry**, 53 r., hasič, Doľany č. 172, SMER-SD
9. **Rudolf Vrbinkovič**, 36 r., živnostník, Doľany č. 326, nezávislý kandidát
10. **Jozef Zloch**, 54 r., hasič, Doľany č. 315, SMER-SD

Pre voľby starostu obce sú zaregistrovaní títo kandidáti:

1. **Jozef Mruškovič**, 56 r., živnostník, Doľany č. 294, SMER-SD
2. **Roman Schwarz**, Ing., 48 r., živnostník, Doľany č. 424, nezávislý kandidát

Ocenenia pre Doľancov

Bratislavský samosprávny kraj a Malokarpatské osvetové stredisko v Modre udelili ocenenie Kultúrno-osvetový pracovník roka 2014 našej zástupkyňi starostu **JUDr. Ide Konopovej, PhD.** za rozvoj kultúrno-osvetovej činnosti a zachovávanie kultúrnych tradícií v kraji. Pani Konopová už dlhé roky aktívne pôsobí v oblasti kultúry, bola riaditeľkou Osvetovej besedy v Doľanoch, neskôr od r. 1987 riaditeľkou Miestneho osvetového strediska v obci a predsedníčka a členka komisie kultúry, rozvoja vzdelávania a mládeže obce Doľany. Poznáme ju ako neúnavnú organizátorku a moderátorku množstva kultúrnych a spoločenských podujatí v obci, prispievala k tvorbe a písaniu doľanskej kroniky a v posledných troch volebných obdobiach pôsobila ako zástupkyňa starostu s osobitným záujmom o kultúrny život v Doľanoch.

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja sa rozhodlo udeliť ocenenie dvom doľanským rodákmi, ktorí svojou prácou výrazne prispeli a zaslúžili sa o spoločenský a ekonomický rozvoj Bratislavského samosprávneho kraja a jeho reprezentáciu doma i v zahraničí. Laureátom Ceny Samuela Zlocha sa stal **ThLic. Augustín Slaninka, CM**, ktorý sa svojou činnosťou a charizma-

tickou osobnosťou zaslúžil o rozvoj katolíckej komunity v bratislavskom Ružinove. Podieľal sa na vybudovaní Kostola sv. Vincenta de Paul, sociálneho centra a Misijného seminára. Dlhé roky pôsobil ako predseda dozornej rady charitatívnej organizácie Depaul Slovensko a člen správnej rady Depaul international. Za jeho pôsobenia v tejto organizácii vznikli v Bratislavskom kraji 4 projekty pomáhajúce ľuďom bez domova: Nocľahárne sv. Vincenta de Paul pre 170 bezdomovcov, Útulok sv. Vincenta - denné centrum pre 30 bezdomovcov, Útulok sv. Lujzy pre 35 bezdomovcov - pacientov a Ošetrovňa sv. Alžbety. Od 1. septembra 2014 po 24 rokoch pôsobenia v našom kraji bol vyslaný do Českej republiky, aby ako dekan pôsobil na Kráľovohradeckej diecéze.

Pamätný list predsedu Bratislavského samosprávneho kraja bude odovzdaný páňovi **Rudolfovi Vrbinkovičovi st.**, ktorý sa celý svoj život aktívne venoval a venuje športu v Doľanoch. Nielen ako športovec, ale aj organizátor športových podujatí a funkcionár športových organizácií. Tridsať rokov pôsobil v pozícii tajomníka Telovýchovnej jednoty Družstevník Doľany. Je považovaný za nestora Doľanskeho športu. Ocenený bol a je rovnako aktívne činný aj v iných oblastiach verejného života v obci Doľany - ako predseda stavebnej komisie a stavebný dozor.

Známi rodáci ompitálski: páter Augustín Slaninka

Otvára ľuďí pre život

Nášho známeho rodáka, pátra Augustína Slaninku, ktorý je členom Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul a pôsobil v rovnomennej farnosti v Bratislave-Ružinove, asi netreba nikomu predstavovať. Mnohých prekvapil jeho odchod do Čiech, kde pôsobí od začiatku septembra.

Najskôr asi najdôležitejšia otázka - prečo tá zmena?

Pôsobil som v Bratislave 24 rokov a už som bol „zrelý“ na preloženie, moji spolubratia boli medzitým preložení aj dvakrát. Žil som tam vlastne od pádu komunizmu, všetko budoval úplne od začiatku, kupoval pozemky, staval kostol, provinciálny dom, Misijný seminár. A je dobre, že ešte nie som taký starý a môžem začať znova na novom mieste.

Ako by ste spätne zhodnotili svoju „bratislavskú misiu“?

V Ružinove sme začínali na zelenej lúke a dnes tu pôsobí 40 rôznych kresťanských organizácií, reholí a spolkov. Napr. Spolok Sv. Vincenta, charitatívne spoločenstvá, stál som pri zrode cirkevnej školy - dnes má táto Základná škola a gymnázium 800 žiakov, stál som pri zrode Umeleckej školy Sv. Cecílie, ktorá má dnes 935 žiakov, založili sme cirkevnú materskú školu, rodinné centrum, Noc ľaháreň sv. Vincenta pre 180 bezdomovcov, Dom nádeje... Božie slovo a modlitba mi pomohli otvárať ľuďí pre život, pre spoločenstvo. Dá sa povedať, že mám za sebou zaujímavú a krásnu misiu a odchádzam naplnený vďačnosťou.

S farníkmi ste chodievali dokonca aj na spoločné farské dovolenky, športovali...

Som napríklad zakladateľ otužovania v Dunaji – predtým existovali otužilecké skupiny na Zlatých pieskoch, na Draždiaku, vo Vajnorochoch, ale v Dunaji sa dovtedy nikto neotužoval. Veľmi to zbližuje ľudí, veriacich aj neveriacich, nemajú voči mne predsudky, sme priatelia aj keď sú vzdialení od cirkvi, čo považujem za veľmi dôležitý pastoračný prvok.

Je rozdiel pôsobiť v Bratislave, uprostred sídliska, a na dedine?

Aj v Ružinove žijú ľudia, ktorí na 90 percent pochádzajú z dedín. Je to vidno, keď príde leto alebo nejaké sviatky, už sa rozbehnú do svojich rodísk. Celý Ružinov je v podstate mladé sídlisko a ľudia sa sem prisťahovali z rôznych častí Slovenska.

Tento pekný vzťah k našej obci ste si zachovali aj vy...

Dofany pre mňa znamenali a vždy budú znamenať rodnú obec, ktorá má svoju históriu, dejiny, zázemie...

Taký Ružinov nemá jedinu osobnosť z histórie, ktorú by sme si mohli pripomínať, nemá na čo nadviazať, nebola tam žiadna tradícia... Tradíciu svätovincentských hodov sme založili v čase, keď ešte nebol postavený ani kostol. Je úžasné, ak má obec svoju tradíciu, históriu, korene, akýsi genius loci, niečo, čo človek nikde inde nenájde, jedine tam.

Ste verný aj dolianskemu vínu?

Samozrejme, kdekoľvek som, robím reklamu dolianskym vínam. Veľmi ma prekvapilo, keď som bol spolu s Marošom Červeným – mojím spolužiakom - v Rakúsku, 150 km od našich hraníc, na jednom kare a dostali sme na stôl víno, ktoré mi bolo chuťou akési povedomé... Pýtam sa, odkiaľ je to víno? Že vraj z Ompitálu - myslel som si, že ide o žart, ale potom som sa dozvedel, že nie - priateľ ľudí, čo nás hostili, má v Dofanoch chalupu... Ompitálske víno začína mať už svoje meno. Do-

konca aj medzi predstaviteľmi cirkvi - ak počujú Doľany, hneď spomínajú naše víno... Dostalo sa teda aj do povedomia cirkevnej verejnosti.

Aký bol podľa vás Ompitál kedysi, aké sú Doľany dnes?

Veľmi hlboko na mňa zapôsobil prirodzený potok, ktorý preteká cez Ompitál. Pamätám sa ešte, keď pán farár Kostolanský išiel protestovať na národný výbor, aby ho neskrývali do potrubia, a musel kvôli tomu okamžite odísť... Pán farár Foltín z Dubovej, veľký cestovateľ, už pred 30-40 rokmi hovoril, že nikde na svete nevidel takú krásnu dedinu ako je Ompitál, takú svojráznu a špecifickú. Svojský kolorit obci dodával aj potok plný rýb, a to sa mi veľmi páčilo. Ale za posledné roky sa obec veľmi zveľaďuje, či už je to kultúrny dom, chodníky, ihriská - mám radosť, že sa stále skrášľuje.

Aké spomienky na detstvo v Ompitáli v sebe nosíte?

Z detstva si pamätám na výrazné osobnosti, ako bola napríklad tetka Agneša Schmidtová, sestra môjho otca. Chodil som k nej pýtať sa na čokoľvek z histórie, na všetko mi vedela odpovedať. Alebo pani Pikulíková pri veži, to bola chodiaca encyklopédia, vedela všetko, z oblasti rastliniek, bylín, ktoré pestovala, z histórie, kultúry... Chodieval som za ňou ešte aj ako bohoslovec. Alebo taký Jožko Homoký, vozíčkar, človek modlitby, ktorý vedel krásne maľovať. Z detstva si pamätám veľa takýchto svojráznych osobností. Už ako piatať som včeláril, takže na mňa v mladosti silno zapôsobili aj včelári ako Stano Pikulík z majera, pán Schmidt a ďalší.

Aké máte pocity pri návrate do svojej rodnej obce?

Keď sa vraciam do Dolian, stále vidím tú dobrotu ľudí, sú pohostinní, kedykoľvek prídem sú veľmi otvorení... Určite sa aj menia, prisťahovávajú sa stále noví ľudia, čo trochu rozriedzuje svojráznosť obce, ale to je osud každej dediny. Otvorenosť voči novým ľuďom, pre nové myšlienky a možno aj pre nové vzťahy v Ompitáli ostala.

Ako vidíte budúcnosť Dolian?

Tá úžasná história, aj športová, čo všetko v Ompitáli bolo, to je čosi, s čím sa môže pochváliť máloktorá obec. Napríklad bežkárska tradícia, konali sa tu mnohé významné preteky a je škoda, že sa vytráca. Doľany majú výborné terény na lyžovanie, v športe by obec určite mohla veľa ponúknuť širokému okoliu, celej tej rovine až po Nitru. Aj také veci ako púť, ak sa im dá nový rozmer, napríklad s ubytovaním, by mohli prilákať. Využiť historické a sakrálné pamiatky, otvoriť ich pre ľudí. A osobnosti ako Fándly, Palkovič, Lechovič či Zloch by si celkom iste zaslúžili nejakú pamätnú izbičku.

Lenže to si vyžaduje značné náklady...

Vo Vrbovom sme ju zriadili - ešte za socializmu, keď som tam bol farár - veľmi jednoducho, na prízemí veže

- zvonice - nemusí sa hneď robiť nejaké drahé múzeum. Ľudia ešte majú doma staré fotografie, materiály, ktoré stačí vystaviť. Doľany by mali mať všetky dostupné pamiatky na svojich známych rodákov, napríklad páter Lechovič mal vo svojej izbičke v Modlingu, kde dožil, až 15 spevníkov v timorčine, ktoré skomponoval, ďalej preklad Svätého písma do timorčiny... Takéto unikáty, čo náš rodák dal inému národu, by obec mala získať a mať niekde vystavené. Ak sa to neurobí teraz, potom už asi nikdy. Zaujímavé dokumenty, súvisiace s lokálnou históriou obce aj športovou, by obec mala začať systematicky zhromažďovať, mapovať, aby neodišli do zabudnutia.

Kedy ste v sebe objavili túžbu stať sa kňazom?

Už v detstve na mňa pôsobili silné väzby v rodine. Páter Lechovič bol otcov bratranec, mamina sesternica bola sestrička. Ako druhák som sa stal miništrantom u pána farára Kostolanského. Túžba stať sa kňazom bola vo mne už v detstve. Keď sme pásli husi a hrali sa, ja som bol „kňaz“ a rozdával som „telo Kristovo“ - slivky... Potom prišiel pán farár Adamkovič, tomu som začal asistovať a už som mal jasné, že chcem byť kňazom. Adamkovič na mňa veľmi zapôsobil svojou nebojácnosťou, ako mladému človeku veľmi imponovala jeho otvorenosť, nebál sa komunizmu ani eštébákov.

Kto mal na vás najväčší vplyv pri rozhodovaní sa v mladosti?

Na moje kňazstvo mal veľký vplyv páter Zloch, veľmi som si ho vážil ako osobnosť. Na primíciách som sa ho pýtal, čo mi poradí do života, čo je najdôležitejšie, a on mi vtedy povedal: „Najdôležitejšie je, aby si bol ponížený! Najrevolučnejší čin v dejinách ľudstva je, že Kristus, Boží syn, sa narodil v maštali ako posledný, to nie je náhoda, nemysli si...“ Teda byť skromný. Keď som sa stal špirituálom v Kňazskom seminári v Bratislave, pýtal som sa ho znova - čo by ste mi poradili pre prácu s bohoslovcami? Čakal som nejakú veľkú múdrosť, a on mi hovorí: „Najdôležitejšie je, aby si mal ľudí, čo sa budú za teba modliť. Vtedy budeš silný a budeš vedieť pracovať s bohoslovcami a mládežou...“ Boli to veľmi silné momenty v mojom živote.

Aké sú vaše prvé dojmy z nového pôsobiska?

Som dekanom Děkanstva Dobruškého, do ktorého patria dve mestá: Dobruška, Opočno a 28 dedín a osád. To duchovne spravujeme traja kňazi. Teší ma, že som dostal možnosť začať niečo nové. V tomto prostredí sa nedá byť príliš dogmatický. Človek musí mať široké srdce a k ľuďom sa priblížiť aj cez šport alebo kultúru. V Čechách, kde nezvyknú bývať plné kostoly, je potrebná úplne iná pastorácia, vyžaduje si skôr individuálny prístup, od človeka k človeku aj cez rôzne mimoliturgické aktivity. Aj tu sú veľmi pekné lyžiarske terény, tak dúfam, že sa mi podarí časom vytvoriť nejakú družbu s Doľanmi.

Malá sonda do názorov skôr narodených Doláncov

Život seniorov nie je ľahký

Október, mesiac úcty k starším už skončil, no nezabudli sme ani na nich. Po minulom článku o mladých v ľuďoch v Dolanoch sme teraz oslovili staršiu vekovú kategóriu. Pýtali sme sa ako sa im toľké roky žije v Dolanoch a čo by radi zmenili oni.

Na začiatok treba uviesť, že starší ľudia sú v našej obci pomerne spokojnejší a menej nároční v porovnaní s mladými. Za dlhé roky prežité v našej obci si zvykli na život aký vedú a okrem pár návrhov by tu nič veľké ani nemenili.

Ked' čas plynie pomaly...

Prvý návrh sa týkal osamelých dôchodcov, o ktorých sa už nemá kto postarať. Zriadenie domu dôchodcov v našej obci by mohlo mať veľký úspech. Nemyslí sa tým ekonomický prínos pre našu obec, ale vyplnenie času a starostlivosť o týchto ľudí. Mladí ľudia však tento problém samoty pri dennodenných povinnostiach nevidia. Majú veľa povinností v práci, škole, rodine, v domácnosti, a tak im čas beží rýchlejšie ako starším občanom.

Kde môžu byť spolu

To bol aj dôvod, prečo u nás vznikol Spolok dôchodcov v Dolanoch. Zopár z občanov sa raz do týždňa v pondelok stretáva na obecnom úrade, kde spolu trávajú voľné chvíle. Majú svoje členské preukazy, rozprávajú sa o problémoch, vymieňajú si skúsenosti z varenia či záhradky, popíjajú kávu a aj si zaspievajú. Taktiež organizujú rôzne športové aktivity a v čase fašiangov aj každoročný dôchodcovský ples. Napriek nie veľkej účasti funguje táto Jednota dôchodcov na Slovensku už tretí rok.

Pre tých, čo potrebujú pomoc

Ďalším nápadom bola opatrovateľská služba pre starších. Veľmi podobná myšlienka ako dom dôchodcov s tým rozdielom, že sa starí ľudia

Každý rok sa naši seniori stretnú v októbri na Dni úcty k starším v Kultúrnom dome. Tento rok si mohli aj zatancovať.

dia nemusia vzdať svojho domáceho prostredia. Opatrovateľky plnia úlohu synov a dcér, upratujú im, navaria, vyperú špinavú bielizeň, prípadne pokosia trávnik. Zároveň im robia aj spoločnosť a sú za to platení. Veľa z dôchodcov si však takúto službu nemôže na vlastné náklady dovoliť, a tak pre nich takýto luxus nepričadza ani do úvahy.

Dovoz stravy

O starosť menej by mali dôchodcovia, keby si nemuseli variť. Pre väčšinu mladých to nie je nič ťažké, no pre starších je to náročná dennodenná aktivita. Ide hlavne o nevládných ľudí, ktorí nemôžu riadiť auto alebo majú problém s pohybom. Tak sa môže stať obyčajná cesta do obchodu hotovým dobrodružstvom. V mestách a susedných obciach začína byť celkom bežná donáška obedov priamo k vám domov. Uľahčí to kopu práce starším a majú každý deň čerstvú a teplú stravu.

Dovoz jedla nie je finančne príliš náročný, dokonca sa vyrovnáva nákladom, ktoré sú potrebné pri varení vlastného jedla. Ak by niečo takéto fungovalo v našej obci, ušetrilo by to peniaze za dopravu a využilo by to určite veľa občanov.

S duchom doby

Istý čas menšia skupina seniorov z Dolian aktívne navštevovala počítačový kurz pre začiatočníkov v Modre. Naučili sa základy práce s počítačom, ako zakladať súbory do zložiek, písať textové súbory, posielať elektronickú poštu a narábať s internetom. Pre mnohých účastníkov kurzu to bola nová príležitosť komunikovať online s príslušníkmi z rodiny, pozrieť si odchody autobusov, správy či recepty a rady do domácnosti. Určite by o takúto miestnu aktivitu malo záujem veľa z našich starších občanov a nezaostali by tak za vývojom nových technológií.

Dominika Krajčovičová

Hlas z Číny od nášho veľkého rodáka

V týchto dňoch si pripomínáme 22. výročie úmrtia nášho významného rodáka, pátra Štefana Zlocha, ktorý sa narodil 12. septembra 1910 a zomrel 9. novembra 1992. Výnimočnosť tohto človeka chceme pripomenúť úryvkom z jeho článku, ktorý počas svojej misie v Číne napísal pre časopis Hlasy z domova a misií zo septembra 1946, ktorý redakcii poskytol pán Miroslav Drška.

„Milí priatelia misií v rodnom kraji!

Srdečné pozdravy z našej Číny. Kde som a čo robím je iste vaša prvá otázka. Zakotvil som spolu s dvoma nemeckými pátrami u talianskych jezuitov vo vikariáte Pengpu, severne od Nankingu. Moja nová domovina sa volá Sechov alebo Sehsien. Kde to leží? Hľadajte a nájdete! Na začiatku som bol sám samučičký ako prst. Nikoho som nepoznal, sluhovia starí ľudia, za kresťanov sa mi hlásili takmer výlučne len školské detky. A škola bola na rozkaz Japoncov zatvorená. Na vidieku kňaz nepracoval už 6 rokov, bolo to pre politické pomery nemožné. - Hej, tu je práce pre nás! Keby človek necítil silu zhora, sotva by sa do toho i pustil. Rukávy vysúkať! Popluť dlane! Do roboty! Školu musíme otvoriť znova stoj čo stoj!

Pracovali sme — i cez vojnu.

Slavenský misionár P. Štefan Zloch SVD, plniaci úlohu.

Pengpu 16. júna 1946.

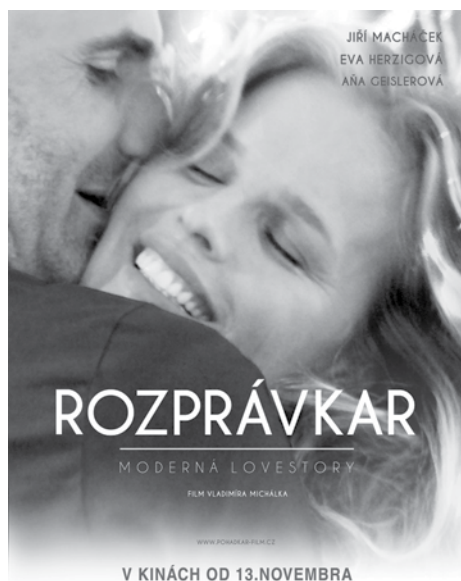
Milí priatelia misií v rodnom kraji!

Srdečné pozdravy z našej Číny. Po týchto rokoch znovu sa rozbieha slavnostný život a milo sa dotýkať slavnostného srdca... Škoro sa hovorí chýtiť prst. Lidia z vlasti sa mi kápiu na oko, oni zvierajú kopy pre odpoveď. — Ždi sa mi, že som všetku svoju slavnostnú chuť, všetku svoju chuť, všetku svoju chuť. — Ždi sa mi, že som všetku svoju slavnostnú chuť, všetku svoju chuť, všetku svoju chuť. — Ždi sa mi, že som všetku svoju slavnostnú chuť, všetku svoju chuť, všetku svoju chuť.

Prvé dni sme behali od Kajfáša k Pilátovi, odtiaľ zasa k Herodesovi - ako sa tie úrady všetky volajú. Ale nebolo to nadarmo. Netrvalo ani týždeň - a škola bola povolená! Za rok stála už na prvom mieste čo do výkonu a počtu žiakov. Náboženstvo sa denne vyučuje - pre kresťanov povinne, pre pohanov dobrovoľne. Spev a hudba sú tu silou, ktorej nijaké čínske srdce

neodolá - a týmto si získavame i sympatie v škole. Naše piesne sa už teraz v troch vikariátoch spievajú. V mesiac nás už takmer všetci poznajú, lebo skoro všetky deti z lepších rodín chodia do našej školy.

Už neraz som sa divil, ako zvláštnym spôsobom nám Pán Boh pomáhal doteraz. Ani si to takmer nevie človek vysvetliť - ale vysvetlenie mi podala akási dobrá duša, ktorá mi nedávno písala z vlasti. Spomína vo svojom liste, že stovky obetavých krajanov sa modlí a spomína si na misiónárov v ďalekých krajinách, pamätajú na ich práce a námahy. Tu mám odpoveď. To je tá tajomná jednota duší, ktorá nepozná prekážok. Ani obrovské vzdialenosti, ani moria nemôžu oddeliť tých, ktorí sú v Kristovi spojení. On je s nami a pri nás, on pomáha v tisíceroch ťažkostiach.“

História Dolian podľa Pavla Jedličku

Oživovanie zabudnutých faktov

V jednom z predchádzajúcich čísiel Dolanských novín sme priniesli krátky príspevok o regionálnom historikovi druhej polovice 19. storočia – Pavlovi Jedličkovi. V nasledujúcich príspevkoch sa zameriame na jeho opis Dolian, ktorý zanechal v práci *Kiskárpáti emlékek* (Malokarpatské pamiatky).

Matej Bel (1684 - 1749) bol najplodnejší slovenský vedec svojich čias: z jeho diela *Historicko-zemepisné poznatky o novom Uhorsku* (1735) čerpal Jedlička i Fándly.

Jedličkova práca je pozoruhodná aj z toho dôvodu, že svojím rozprávaním recenzuje predchádzajúce domnienky o najstarších dejinách obce. Vyrovnáva sa hlavne s informáciami, ktoré zapísal do farskej knihy niekdajší farár Procházka (Prochászka). Ten staval pôvod obce ešte do čias panovania kráľa Štefana I. (1001 – 1038), čo Jedlička označil za „dobromyseľnú povest“, pretože ako uvádza „uvedené údaje nie sú podopreté historickými faktami“.

Prvý v poradí

Jedlička preto začína svoje rozprávanie o dejinách Ompitálu až od toho bodu, ktorý mohol podložiť historickými prameňmi. História Dolian odvíja preto od polovice 15. storočia. V roku 1440 sa Ottenthal objavuje v súpise usadlostí panstva Červený Kameň ako „villa“ (dedina). Pod podobným označením Jedlička nachádza Dolany aj v súpise usadlostí z roku 1536, avšak prízvukuje, že „Ottenthal patrila medzi popredné dediny hradu Červený Kameň, pretože je v zapísaný v súpise dedín ako prvá obec“.

Dolany – mestečko s erbom

V Jedličkovej práci možno objaviť aj zaujímavý opis erbu obce. Ompitál sa v roku 1606 stal trhovým poľnohospodárskym mestečkom (oppidum). V erbe, ktorý pri tejto príležitosti získal, sa nachádzal nahý satyr s roztriahnutými rukami. V každej ruke držal strapeč hrozna. Teda podľa Jedličkových zápisov nebol pôvodne v erbe obce jej patrón, ale bájnny mytologický tvor. Jedlička argumentuje, že tento variant erbu je viditeľný aj na pečati obce z roku 1696. Napriek pravdepodobne chybné interpretácii erbu a pečate obce (iba ťažko si možno predstaviť, že by bol svätec nahradený mytologickým tvorom) sú tieto pasáže skutočne zaujímavé.

Trhy a jarmoky

Jedlička pripomína, že Dolany dostali pečať, erb a aj privilégia trhového mestečka v roku 1629 od panovníka Ferdinanda II. Trhy sa v obci konali štyrikrát v roku, posledný 14. októbra. Pôvodne bol posledný trh v obci stanovený na 6. november, ale keďže tento dátum pripadá na sviatok sv. Leonarda, trhový deň sa posunul už za krátky čas do polovice októbra. Tieto Jedličkove zápisy boli pravdepodobne prebrané z prác Mateja Bela.

Zloženie obyvateľstva

Jedlička konštatuje, že Ompitál bol v minulosti rýdzo nemeckou dedinou. Slovenských obyvateľov bolo v rozmedzí Jedličkových zdrojov (16. – 18. storočie) málo. Dokonca podľa kanonickej vizitácie z roku 1686 sa v Ompitáli konali kázne výlučne v nemeckom jazyku. Takisto aj obecné knihy (matrika, notárska či richtárska kniha a pod.) a urbáre boli vedené v nemčine.

Kultúrni a vzdelaní predkovia

Jedlička prízvukuje, že „v jednom popise obcí červonokamenského panstva zo 16. storočia je napísané: občania Ottenthalu sú Nemci, obyvatelov Slovákov medzi sebou netrpia“. Učenci sa však vždy vyjadrovali o nemeckom obyvateľstve Dolian iba s patričnou úctou a chválou. Matej Bel napríklad vyzdvihoval dobrú vzdelanosť úroveň nemeckých obyvateľov a tiež si cenil ich kultúru.

Aj v úradných spisoch

Hoci bol Jedlička maďarsky orientovaný vzdelanec, pokojne priznal, že postupne sa v Ompitáli začal presadzovať slovenský živel na úkor nemeckého. Dokonca v čase života Mateja Bela, ktorý Dol'any opisoval ako prevažne nemeckú obec, pôsobil podľa Jedličku v Ompitáli farár, ktorý len málo rozprával po nemecky a maďarsky a ovládal len slovenčinu. Dokonca v tomto období je aj pri jednotlivých obecných knihách nemčina postupne nahradzovaná slovenčinou.

Záhada Zelinkára

Jedlička spomína medzi starými knihami a písomnosťami obce rukopis „starej lekárskej knihy“. „Kniha je písaná v slovenčine a pojednáva o uplatnení liečivých

rastlín – bylín v lekárstve. Dá sa predpokladať, že čisto a starostlivo písaný, očíslovaný a predmetnými poznámkami opatrený rukopis bol určený pre tlač. Meno autora, ako aj čas, kedy bol rukopis napísaný sa nedalo zistiť“. S najväčšou pravdepodobnosťou mal v rukách Fándlyho dielo Zelinkár. Možno to povedať aj napriek tomu, že Jedlička text označil za oveľa starší, než skutočne bol (označil ho za cca 200 rokov starý, teda za text zo 17. storočia).

Poznal Jedlička Fándlyho?

Práve pre tento unikátny zápis je na mieste otázka, či regionálny historik Pavol Jedlička poznal tvorbu svojho predchodcu, tiež pôsobiaceho takmer celý život v rovnakom regióne(?). Zdá sa, že nie. Na základe toho, že Jedlička nepoznal Fándlyho tvorbu, možno vymedziť okruh jeho „informátorov“ len na dielo Mateja Bela a dostupné pramene, ktoré sa v tom čase nachádzali v obecnom archíve. Obaja, Fándly aj Jedlička, zrejme intenzívne čerpali informácie o dejinách Dolian z práce Mateja Bela. Niektoré pasáže prijímali takmer nekriticky, a preto sa pri modernom zostavovaní dejín obce treba odrážať hlavne od kritiky Belovho diela.

Michal Kovačik

Arborétum Dol'any pozýva

V novembri bude pre verejnosť sprístupnená ďalšia zaujímavá atrakcia na území našej obce – Arborétum, čo je v podstate živá zbierka drevín a voľný park v prírode či malá botanická záhrada, zameraná na ochranu a ukážku stromov, typických pre danú oblasť. Dolianske Arborétum sa rozkladá v bezprostrednom okolí národnej kultúrnej pamiatky – kaplnky Sv. Leonarda, kostolíka Sv. Šebastiána, farského kostola, kalvárie a cintorína na celkovej ploche približne 2,7 hektára. Okrem toho, že sa tu nachádza vyše 80 druhov drevín, je toto miesto výnimočné práve kombináciou geobotanických a kultúrno-historických zaujímavostí.

Každá z dendrológmi vybratých drevín bude označená tabuľkou s názvom, trasa arboréta spolu s mapou a odborným popisom lokality tvorí základ ústrednej informačnej tabule, umiestnenej na začiatku chodníka pri kostole. Zároveň s inventarizáciou drevín, ich odborným popisom a ošetrovaním sa v rámci projektu vysadili aj ďalšie rastliny a upravil terén. Cieľom projektu je názornou formou naučiť deti i dospelých poznávať jednotlivé druhy domácich drevín, pochopiť ich význam v prírode a rozvíjať ich ekologické povedomie.

Súčasťou úprav bolo aj osadenie lavičiek popri prehliadkovej trase tak, aby sa arborétum súčasne stalo

aj kultivovanou rekreačnou a oddychovou zónou pre všetkých Dol'ancov a návštevníkov našej obce. Projekt Arborétum Dol'any sa realizoval s podporou nadácie SPPoločne pre domovinu.

Materská škola v Dolánoch oslávi 50 rokov od svojho vzniku

Hniezdo detskej radosti

Bez škôlky si dnes už našu obec ani nevieme predstaviť. Prví škôlkari do nej nastúpili presne 8. decembra 1964 a od toho dňa sa začala písať jej krásna a pestrá história.

Etela Slaninková

Anna Kovačovičová

Porozprávali sme sa o nej s dvoma učiteľkami, ktoré v nej pôsobili najdlhšie. Pani Etela Slaninková škôlku zkladala a pracovala v nej plných 34 rokov až do roku 1999, pani Anna Kovačovičová bola jej riaditeľkou a učiteľkou 37 rokov - od roku 1969 do roku 2005.

Spomínate si na prvé dni našej škôlky?

Etela Slaninková: Začínali sme ako jednotriedka, dostali sme jednu miestnosť, čo je dnes malá trieda v škôlke, a k tomu sklad so šatňou a hygienickým kútikom. Vodovod sme ešte nemali, takže sme sa umývali v lavóroch. Aj na WC sa chodilo von na suchú toaletu. Keď pršalo, nemohli sme deti poslať von, tak sme kúpili nočníky a deti chodievali za záves...

Ako sa vám vtedy pracovalo samej?

ES: Jednoducho ma hodili do vody, škôlku som viedla sama do mája 1965, kedy prišla ďalšia učiteľka. Školníčku robila pani Mária Lanáková. Prevádzku sme mali na dva turnusy – od 7,30 do 11,30, potom deti išli domov na obed, o 13. hodine sa samé vracali a do 15. hodiny boli zasa v škôlke. Vždy sa vrátili všetci.

S koľkými deťmi ste začínali?

ES: V triede som mala 24 detí vo veku 4 a 5 rokov, zariadenia bolo zo začiatku málo, tak sme si zo školy priniesli nejaké skrinky na hračky. Zo začiatku to bolo naozaj biedne, vybavenie sa dokupovalo postupne.

Ako na nové prostredie reagovali deti?

ES: Deti chodili do škôlky radi a vcelku sa nám darilo. Keď sa poobede vracali, mali sme taký pokojnejší pro-

gram, čítali sme si rozprávky, kreslili a chodili sme hlavne von. Pozorovali sme faunu, flóru, zbierali sme kvetinky, chrobáčikov, deti spoznávali prírodu okolo seba a vytvárali si k nej vzťah.

Zo začiatku ale v škôlke chýbalo technické zázemie...

ES: Pani školníčka si z najbližšieho domu, kde mali studňu, prinášala vodu vo vedrách. Až do roku 1978 sme kúrili v kachliach. Ale v školskom roku 1965/66 sme už mali celodennú starostlivosť od 7. do 18. hodiny a deti dostávali stravu.

Ako, keď kuchyňa ešte nebola?

ES: Pani školníčka vozila každý deň stravu zo školskej jedálne v Častej vo várniciach autobusom... Ráno o deviatej na autobus po desiatu, vracala sa pred desiatou, umyla riad, (vodu si stále nosila), a potom išla zasa o pol dvanástej a pred jednou sa vracala s obedom...

Deti poslúchali?

ES: Veľmi sa do škôlky tešili, boli vďačné za všetko, čo som im ponúkla. Boli tiché, disciplinované, hrali sa bez slova, žiadny krik. Bezproblémové, a to neboli počítače ani tablety...

Koľko mala naša škôlka miest?

ES: Kto sa prihlásil, zobrali sme ho, mali sme do 30 detí a školné sa neplatilo, iba 50 halierov za stravu. Dostali sme aj spálňu, tá slúži dodnes, ale museli sme do nej prechádzať cez dvor, vchod bol z bočnej strany. Hlavne v zime sa deti museli obliecť, aby mohli ísť spať... Aj tam sme mali nočníky, ale keď niekto potreboval na veľkú, stála som medzi dvermi a dávala pozor, aby neutiekol. Ale dalo sa to všetko zvládnuť.

Postupne sa však budova rozširovala, nie?

ES: Prístavba sa začala pripravovať už od roku 1967, dokončili ju o rok neskôr. Tak sme dostali riaditeľňu, chodbu, WC, druhú triedu a kuchyňu, ale stravu sme si nosili ešte do tried. Prvou kuchárkou bola pani Margita Tichá, druhou pani Margita Zigová (1969 - 1999). V roku 1968 ešte voda nebola - vodovod zaviedli v roku 1969 a postupne sa areál dostaval.

Anna Kovačovičová: Keď som v roku 1969 nastúpila, dokončili sme oplotenie, prístavbu a vďaka tomu sme mohli

nabehnúť na normálny systém. Vytvorili sme druhú triedu a stali sme sa dvojtriedna MŠ s počtom detí 49. V roku 1975 už sme mali pre dve triedy štyri učiteľky – Kovačovičová-riaditeľka, Slaninková, Brablecová a Zajíčková.

Kedy sa vlastne celý areál materskej školy dokončil?

AK: Ostával ešte jeden problém - nehygienické a nie veľmi bezpečné kúrenie kachlami. Začali sme preto v rámci akcie Z s prístavbou kotolne, drevárne a skladu zeleniny, čo sa nám podarilo už na druhý rok. Škôlka, tak ako ju vidíme dnes, bola hotová už v roku 1978, a odvtedy sa veľmi nezmenila...

Kto sa o stavbu škôlky najviac zaslúžil?

AK: Všetko sa stávalo v akcii Z, svojpomocne, s rodičmi, dobrovoľnícky, vtedy neexistovali firmy, ktoré by to urobili na kľúč. Keby nebolo rodičov a pomoci z obecného úradu, tak sa nám to nepodarí. Všetky učiteľky sa zapájali do každej roboty, kolektív bol dobrý. Teraz sa na škôlke vymenili okná, dvere, strecha, kedysi sa všetko robilo svojpomocne, ťažko bolo kontrolovať kvalitu stavebných prác...

ES: Vždy sme sa mohli spoľahnúť na pomoc od obecného úradu, rodičov, nikdy sa nestalo, že by odmietli. Aj po maliaroch pred začiatkom školského roka sme si vždy všetko upratovali sami s pomocou mamičiek, každý rok sme boli dokonale pripravené.

Aká bola úroveň našej MŠ v porovnaní s okolitými obcami?

AK: Môžem povedať, že naša škôlka bola vychválená v celom okrese. Po roku 1989 sme nadviazali družbu s jednou dvojjazyčnou (nemčina, chorvátčina) materskou školou v rakúskom Parndorfe, ktorá trvala šesť rokov. Chodilo k nám veľa návštev, aj z Rakúska. Chcela som, aby sa družba rozvíjala aj na základe športu, hudby, ale problém bol hlavne jazyková bariéra. Veľký dôraz sme kládli na výchovu, mali sme metodické stretnutia, združenia, v Rakúsku sme našli výborné knihy, ktoré sme potom používali v našej práci. Bolo v nich takmer všetko, čo a ako treba s deťmi robiť.

ES: Ak k nám prišli na inšpekciu, vždy sme mali pripravenú výstavku pekných výkresov, tak o nás hovorili, že sme najlepšia škôlka vo výtvarnej výchove v okrese. Chodili sme aj na súťaže, naše deti získavali ceny. Pri výtvarnej sme vždy rozmýšľali, ako urobiť veci inak, zaujímavejšie, nielen nakresliť, ale postupne kresbu dotvoriť. Realizovali sme aj kreslenie v teréne, pričom deti sa usilovali zachytiť to, čo sa okolo nich deje, či na dvore škôlky alebo v prírode. Používali sme rôzne techniky: kresbu tušom, fixkami, kriedou namočenou v mlieku, špagátovaciu techniku, hubku namočenú vo farbe...

Osnovy? Metodika? Odborná pomoc?

AK: Zo začiatku sme ich nemali vôbec, iba programy výchovnej práce, ktoré sa priebežne inovovali. Z pedagogicko-psychologickej poradne k nám pravidelne chodievali

a mohli sme sa s nimi poradiť, ale to už dnes, žiaľ, takmer vôbec neexistuje. Pracujú až keď už horí, chýba ich systematická pomoc. Keď sme mali napríklad hyperaktívne dieťa, volala som do poradne, aby poradili čo s ním – a odpoveď bola, že mu máme dať na dvor boxerské vrece, aby sa vybúril...

Kedy sa začalo systematicky pracovať so vzdelávacími osnovami?

AK: Programy výchovnej práce obsahovali niekoľko zložiek ako rozumová, výtvarná, hudobná, telesná výchova, neskôr odbor školstva vymyslel Krok za krokom - knihu, v ktorej bolo všetko. Postupne sa osnovy rozvíjali, inovovali. Napríklad sa začali pripravovať centrá zamestnania, aby všetky deti boli stále zapojené do nejakej činnosti. Ale pestovanie návykov ako je slušné pozdravenie, úcta k starším, to všetko sme im vštepovali aj bez nejakých osnov. V prvom rade sme v pedagogickej práci videli dieťa.

Ako boli s činnosťou škôlky spokojní rodičia?

ES: Rodičia sa často pýtajú detí, čo sa v škôlke učili. Ale to je zlá otázka - treba sa dieťaťa opýtať - čo si robil, ako si sa hral? Hlavnou metódou v materskej škole je hra – my sa hráme a tým sa snažíme deti niečo naučiť. Cez množstvo takýchto aktivít sme deťom pomáhali získavať skúsenosti, zážitky, vedomosti, aby sa emocionálne dobre vyžili... Myslím, že sa nám to aj vcelku darilo. Určite sme robili aj chyby, ale kto robí, robí aj chyby.

AK: Pravidelne sme sa stretávali s rodičmi. Veľmi sme dbali na výročité dni a sviatky, od víťania jari sme chodili s letečkom, spravili sme si záľusky s mašličkami, spievali sme po celej dedine, na pošte, na úrade, búchali sme na dvere a babky nám dávali dary... Vždy sme zachovávali tradície ako napríklad máj – chlapci stavali máj, tam získavali prvé zručnosti, dievčatá pripravovali koláče, kuchárky nám to upiekli, dievčatá išli pohostiť chlapcov, zatancovali si, veselo bolo...

Škôlkárom ste sa vždy postarali o bohatý program...

AK: Často sme navštevovali miestnu knižnicu, na zápis detí do ZŠ sme chodili sami, spoločne, bez rodičov. Prváci nám ukázali, čo sa naučili a my sme im zasa ukázali, čo sme si pripravili do školy. Deti sa hravou formou zblížili, vymenili si darčeky. Spolupráca so školou bola na úrovni, mávali sme spoločné pedagogické porady. Prišli k nám na besedy vojaci, hasiči, policajti, chodili sme na výlety, do Bojníc, Nitry, na Slavín, videli sme bratislavské letisko. K vianociam sme vždy organizovali besiedky, mali sme toho dosť. Pritom sme mali na starosti v každej triede vyše dvadsať detí a všetko sme museli zvládnuť sami. Ani jedno dieťa sme neodmietli prijať.

Aké boli deti kedysi, aké sú dnes?

ES: Rozhodne, boli milé, úslužné, disciplinované. Dnes je to možno iné, ale aj doba je iná... Rozhodne nás teší, že z našich malých škôlkárov vyrástli mnohí úspešní a vzdelaní ľudia. Pri stretnutí s nimi si máme stále čo povedať.

Čo sa udialo v Doľanoch

Hasiči trénovali u nás

V Doľanoch a blízkom okolí si 18. septembra precvičili svoje záchrannárske schopnosti dobrovoľné hasičské zbory z okresov Pezinok a Senec. Po teoretickej príprave v hasičskej zbrojnici si hasiči pri potoku nad hornou časťou obce vyskúšali povodňové práce na brehu – vytváranie hrádzi z vriec piesku či použitie sypkých sorbčných látok. Ešte zaujímavejšie zamestnanie ich čakalo na priehrade, kde si precvičili použitie sorbčných hadov, nornej steny, manévrovania na záchrannom člane a použitie materiálov, zabráňujúcich šíreniu škodlivých látok na hladine v prípade ekologického ohrozenia.

Neuveriteľné...!

To, čo sa posledný októbrový piatok objavilo za obcou blízko Bieleho kríža pri ceste na Dlhú, by šokovalo každého normálne zmýšľajúceho človeka. Na troch lipách zo štyroch, čo tu rastú, niekto v dolnej časti sekerou odstránil kôru a poškodil pne. Nezmyselný, vandalský čin, ktorý zrejme stromom ukončí život, vyšetruje polícia. Ale viac ako hmotná škoda človeka zamrzí fakt, že ktosi je schopný vôbec čosi také vykonať. Zákerne ublížiť, zničiť... Verme, že tento nezmyselný vandalský čin nemá na svedomí nikto z Dolian.

Aj to sa stáva...

Možno si spomínate, že uprostred septembra v jedno slnečné utorkové popoludnie okolo 16. hodiny zrazu v celej obci vypadol elektrický prúd. Výpadok trval asi hodinu, ale príčinou tentoraz nebol ani silný vietor ani búrka, ako sa to často stáva. Dôvod bol prostý – v drôtoch elektrického vedenia pri futbalovom ihrisku skončil paraglajdista so svojím padákom... Našťastie sa nikomu nič nestalo, ale vyslobodenie padáku z drôtov si vyžiadalo vypnutie prúdu v celej dedine...

Materský klub pozýva

S príchodom chladnejších dní opäť ožíva aj klub nad obecným úradom. Vďaka ochotným rukám dobrovoľníkov prešli priestory klubu veľkým upratovaním a vyraďovaním starých, nehygienických hračiek a poškodeného zariadenia. OZ Spolok pre krajší život v Doľanoch z vlastných prostriedkov do klubu zakúpilo nový koberec, nafukovacie bazéniky s loptičkami, sklzávku, lavice na kreslenie a ďalšie nové zariadenie. K dispozícii je tiež kopa kníh na čítanie či výmenu, televízor s DVD-prehrávačom a množstvo materiálu pre tvorivé dielne detí. Hľadajú sa preto dospelí, ktorí by boli ochotní s deťmi v klube tieto tvorivé dielne zorganizovať. Doľanske mamičky s malými deťmi do troch rokov sa vo vynovenom klube už schádzajú pravidelne, každý utorok a štvrtok o 17,00. Pozývame všetkých!

Minipovodeň – už naozaj posledná?

V skoré piatkové ráno 12. septembra nás prekvapila i trochu vystrašila taká malá povodeň, keď sa po ceste z horného konca opäť začalo valiť oveľa viac vody, ako býva obvyklé pri silných dažďoch. Príčinou boli upchaté hrablice - hoci ich naši dobrovoľní hasiči so starostom celú noc čistili, náhly príval vody nadránom už spôsobil asi 20 cm príval vody na ceste, ktorý zatopil niekoľko pivníc na dolnom konci a nebezpečne podmyl oblúk novej cesty pri dolnom kameňolome. Zatopená bola aj pivnica našej školy, takže naši hasiči a spolu s nimi ďalší dobrovoľníci mali v to piatkové dopoludnie čo robiť...

Podmytý svah pod cestou na hornom konci vodohospodári ešte cez víkend spevnili. V potoku bolo vidno takmer metrové balvany, ktoré voda so sebou priniesla. Od podobných pohrôm by mal definitívne pomôcť tzv. záchytný objekt plavenín a splavenín, s ktorého stavbou začal Slovenský vodohospodársky podnik krátko po minipovodni. Dokončíť by ho mali do 15. 1. 2015, ale možno bude dielo hotové už do Vianoc.

1. ročník Vinohradníckeho zrazu cyklistov Doľany

V spolupráci s okolitými obcami Malokarpatského regiónu a spoločnosťou JM Vinárstvo Doľany pripravila naša obec 1. ročník Vinohradníckeho zrazu cyklistov Doľany. Cyklisti a turisti sa stretli v posledný augustový piatok v krásnom, slnečnom počasí na nádvorí Vinárstva JM Doľany, odkiaľ mohli vyraziť na pripravené a vyznačené trasy s dĺžkou 25, 30 km alebo 50 km. K dispozícii bolo aj servisné vozidlo spoločnosti Bike Servis Smolenice, ktorá pre deti pripravila súťažný program. Pre peších turistov usporiadatelia pripravili prechádzku po Malých Karpatoch po 13 km trati Vinohradníckeho dogtrekingu. Na záver bola pre všetkých v priestoroch JM Vinárstva Doľany pripravená degustácia vín a kulinárskych špecialít. Vďaka za ďalšiu zaujímavú akciu, na ktorej sa všetci cítili výborne!

Nenechajte si ujsť

Program akcií v Doľanoch
v najbližších troch mesiacoch

15. novembra, sobota,
7,00 - 20,00 hod (pozor, zmena času)

Voľby do orgánov obecnej samosprávy

DK J. Fándlyho

14. novembra, piatok, 14,00 - 21,00 hod
15. novembra, sobota, 12,00 - 21,00 hod

Malokarpatská vínna cesta - Deň otvorených pivníc

JM Vinárstvo Doľany,
Vína z Mlyna, Vinárstvo VINHOR

17. novembra, pondelok, 13,00 hod

Jesenný beh pre zdravie

Štart pred DK J. Fándlyho

22. novembra, sobota 19,00 hod

Hodová zábava s hudbou

DK J. Fándlyho

29. novembra, sobota 16,00 hod

Oslava 50. výročia založenia MŠ v Doľanoch

DK J. Fándlyho

6. decembra, sobota, 10,00 - 18,00 hod

7. Ompitálsky jarmok

DK J. Fándlyho

13. decembra, sobota, 9,30 - 16,00 hod

Farmársky deň Doľany

Program:

- Predaj poľnohospodárskych produktov od producentov
- Doľanská zabíjačka
- Zimný Vinohradnícky dogtreking
- Zimný zraz terénnych vozidiel

Nádvorie JM Vinárstva Doľany

14. decembra, nedeľa, 15,00 hod

Vianočná akadémia detí z MŠ a CZŠ

DK J. Fándlyho

Ompitálsky jarmok na Mikuláša

SPOLOK PRE KRAJŠÍ ŽIVOT V DOĽANOCH organizuje už tradičný jarmok ľudových remesiel a ručných prác v novom termíne, na Mikuláša, teda v sobotu, 6. decembra od 10,00 do 18,00 hod v Dome kultúry Juraja Fándlyho. Nestrácajte čas varením, prídte na osvedčený chutný guláš, lokše, vínko, zákusky či kávu. Vianoce sa blížia a na jarmoku máte možnosť kúpiť darčeky pre svojich blízkych. Predávajú sa bude bižutéria, maľované hodvábné šatky, ručne pletené a háčkované módne doplnky, keramika, obrazy, sviečky, háčkované dečky, dekupáž, mastičky či domáci med a koláčiky. Doľanské deti si budú predávať náramky z gumičiek Loom Bands, opäť budete môcť využiť stôl s knihami zadarmo, ktoré si budete môcť odniesť domov a priniesť tie, ktoré už nepotrebuje.

O 15,00 hod príde medzi deti Mikuláš s čertom a prinesie (pre tých, čo poslúchali), bohatú nádielku darčiekov.

Pozor, novinka! Každý, kto si na jarmoku zakúpi tovar v hodnote najmenej 2 eurá, dostane 2 deci vareného vína zadarmo!

Tešíme sa na vás.

21. decembra, nedeľa, 15,00 - 18,00 hod

Advent na mlyne

Vína z mlyna

26. decembra, piatok, 19,00 hod

Štefanská zábava s muzikou

DK J. Fándlyho

31. decembra, streda

Turistika - tradičný spoločný výstup na Keltek

Zraz o 9,00 pred ZŠ Doľany

1. januára 2015, štvrtok, 16,00 hod

Spoločné privítanie Nového roka

O 17,00 hod novoročný ohňostroj
Pred Hasičskou zbrojnicou

25. januára 2015, nedeľa, 16,00 hod

Vítanie novorodencov narodených v r. 2014 do života

DK J. Fándlyho

26. januára, nedeľa, 15,00 hod

Zabíjačka na mlyne

Vína z mlyna

nájdete nás aj na facebooku
Doľanské noviny

Podakovanie Redakcia Doľanských novín ďakuje za finančnú podporu tohto čísla spol. Continental Film a p. Michalovi Drobnému.

**Doľanské
noviny**

DOĽANSKÉ NOVINY, štvrtročník obce Doľany, vydáva Obecný úrad v Doľanoch, 900 88 Doľany 169, IČO 00 304 727.
Redakcia: PhDr. Peter Marianý, PhDr. Andrea Heldová. Príspevky externých autorov nereprezentujú názor redakcie.
Vychádza v náklade 600 kusov, nepredajné - distribúcia zadarmo. Ročník 4., vyšlo v novembri 2014.
Grafická úprava a tlač: Ing. Daniel Ďurďovič, denki@denki.sk
Kontakt: OÚ Doľany, e-mail: dolanskenoviny@gmail.com, www.dolany.sk

ISSN 1339-1240 • EV 4366/11